

Likelydende brev til syv verdipapirforetak

VÅR REFERANSE

DERES REFERANSE

DATO

14.03.2022

Etterlevelse av produkthåndteringsregelverket

Bakgrunn

Den europeiske verdipapir- og markedstilsynsmyndigheten (ESMA) igangsatte i 2021 en felleseuropeisk tilsynsundersøkelse (Common Supervisory Action – CSA), med fokus på etterlevelse av regelverket for produkthåndtering.

Finanstilsynet deltok i denne undersøkelsen, og har i den sammenheng gjennomført dokumentbasert tematisyn hos åtte norske verdipapirforetak. Undersøkelsene har bestått i en gjennomgang av foretakenes rutiner og prosedyrer for produkthåndtering, samt gjennomgang av dokumentasjon på produkthåndtering for utvalgte instrumenter. Finanstilsynet vil i det følgende gi noen kommentarer til undersøkelsen.

Rettslig grunnlag for produkthåndtering

- Verdipapirhandelloven (vphl.) §§ 9-19 og 10-9
- Verdipapirforskriften (vpf.) kapittel 9, punkt VII og VIII
- ESMA Guidelines on MiFID II product governance requirements (ESMA35-43-620)

Finanstilsynets kommentarer til undersøkelsen

Finanstilsynets gjennomgang viste at de utvalgte verdipapirforetakene i hovedsak utviser god etterlevelse av regelverket for produkthåndtering. Finanstilsynet ser likevel behov for enkelte presiseringer.

- Finanstilsynet understreker at det med distribusjon menes å tilby eller anbefale finansielle instrumenter som man ikke selv har produsert, jf. vphl. § 9-19 (4). Rollen som distributør forutsetter ikke at det er inngått distribusjonsavtale med produsent. Det er tilstrekkelig at produktet tilbys eller anbefales, eksempelvis via en nettbasert handelsplattform.
- De fleste foretakene i undersøkelsen har etablert en produktkomité som vurderer og godkjenner samtlige produkter, herunder produktets målgruppe og distribusjonsstrategi. Komiteen har

medlemmer fra relevante deler av organisasjonen, og overvåkes av compliancefunksjonen. Finanstilsynet anser dette som god praksis. Enkelte distributører hadde imidlertid tidligere en praksis der ikke-komplekse produkter, som UCITS-fond, ikke var omfattet av foretakets rutiner og prosedyrer for produkthåndtering. Finanstilsynet vil understreke at reglene for produkthåndtering gjelder for alle typer finansielle instrumenter. Foretaket må ha rutiner og prosedyrer for produkthåndtering som omfatter samtlige produkter som produseres og distribueres.

- Produsenter og distributører skal identifisere målgruppen for hvert produkt, jf. vpf. §§ 9-20 og 9-26. Dette inkluderer negativ målgruppe. Finanstilsynet presiserer at distributører må utføre selvstendige vurderinger av positiv og negativ målgruppe, selv om dette også er gjort av produsenten. Detaljgraden i målgruppevurderingene skal tilpasses kompleksiteten og risikoen i produktene.
- Samtlige distributører i undersøkelsen har opplyst at de innenfor den angitte tidsperioden ikke har gjort endringer i målgruppen som er definert av produsentene. Finanstilsynet har likevel sett enkelttilfeller der distributørens målgruppe avviker noe fra produsentens. En årsak til dette synes å være ulik forståelse av begrepene som benyttes for å kategorisere produktets positive og negative målgruppe. Finanstilsynet presiserer at Foretakene må sikre at produsent og distributør har en felles forståelse av begrepene som benyttes i forbindelse med kategoriseringen av målgruppe.
 - Enkelte Foretak bruker for eksempel begrepene "*grunnleggende*", "*informert*" og "*avansert*" for å beskrive positiv og negativ målgruppe innenfor kategorien "*kunnskap og erfaring*". Finanstilsynet har sett eksempler der produsent og distributør har hatt en noe avvikende forståelse av disse begrepene, hvilket har medført at distributøren har definert en bredere positiv målgruppe enn produsenten.
- Finanstilsynet vil også trekke frem at alle foretak skal foreta jevnlig produktevalueringer av produktene de produserer eller distribuerer, jf. vpf. §§ 9-24 og 9-29. Dette gjelder også for ikke-komplekse produkter, som UCITS-fond. Finanstilsynet forventer at slik evaluering gjennomføres minimum årlig, og ellers dersom forholdene tilsier at produktevaluering er hensiktsmessig (eksempelvis ved markedshendelser som kan medføre at produktet blir illikvid/svært volatilt og ikke lenger oppfyller vilkårene for å inngå i den identifiserte målgruppen).
- Avslutningsvis vil Finanstilsynet minne om at produsenter og distributører skal ha rutiner og prosedyrer for informasjonsutveksling, jf. vpf. §§ 9-23 og 9-31.

Avslutning

Resultatene fra Finanstilsynets undersøkelse ble rapportert til ESMA i desember 2021. De kontrollerte foretakene er anonymisert i rapporten.

Finanstilsynet skrev i varsel om tilsyn i september 2021 at det også tok sikte på å utarbeide individuelle rapporter til de enkelte foretakene. Etter en vurdering av resultatene ser Finanstilsynet ikke lenger behov for dette. Ett foretak følges opp nærmere og har fått varsel om utvidet tilsyn. For

de øvrige foretakene er dette brevet å anse som Finanstilsynets endelige tilbakemelding, og tematilsynet er med dette avsluttet.

For Finanstilsynet

Roy V. Halvorsen
seksjonssjef

Elise Ødegård
senior tilsynsrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.